

Izhaja trikrat na teden v šestih izdajah, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, s četrta je izdaja opoldna, večerna izdaja pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob nove letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h. ali gid. 6 60
pol leta 6 . 60 3 30
četrť leta 3 . 40 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri popoldne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne odzivamo.

Oglasni in poslanec se računajo po petih vrstah. — Če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje širke po prostorn. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrid.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopisi n. . . se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gid. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici na Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Plačuj in molči!

Dasi je pri nas, kakor na Hrvatskem, vse mogoče, vendar nas je zadnja zaplemba za prvi hip kolikor toliko presenetila. Toda čez malo časa smo bili na čistem, da kakor o drugih perečih rečeh, tako tudi o nemškem gimnaziju v Gorici, kjer se godi z našo mladino seveda vse pravilno, ne smemo več pisati. O vsem tem, kar nas boli, kar se zajeda v nas ter nas ovira v napredku, o vsem tem naj bi lepo molčali, tako želijo gospodje na visokih mestih.

Lani smo se smeli potožiti, kako deluje sistem na tem nemškem zavodu v Gorici in z njim ultranemški profesorji, ki simpatizujejo z Lahi, nasproti Slovincem pa le predradi v podobi dvojk in trojk kažejo svojo pedagogsko naklonjenost, povedati smo smeli, da učna uprava se postavlja vedno očitneje in odločneje na to stališče, da treba Lahom olajševati pouk, Slovincem pa ga zagrenjevati, smeli smo povedati, da učni vspehi na našem gimnaziju kažejo, da Lahi ne trpijo škode, da jo trpimo le mi, da nemški gimnazij je zapustil nasproti Slovincem vsako pedagogsko stališče, vse to smo pisali brez zaplembe in brez zaplembe smo smeli povzdigniti glas po slovenskem gimnaziju ter poklicati poslance na delo, letos pa, ko smo sedanjem vspehom primerno povedali, v svesti si, da pišemo čisto resnico, kaj nas teži, pa so nam na državnem pravdnistvu zamašili uste, zaplenili so cel članek od prve črke do zadnje. Nič se ne sme pisati o gimnaziju, molčati moramo in lepo mirno potrpeti!!

Vlada se je postavila na to stališče, da bo delala še dalje neizprosno po sistemu z našo gimnazijsko mladino, v katero svrhu hoče porabiti vsa sredstva, med njimi tudi to, da se ne sme kolikor toliko podrobneje in točneje razpravljati o tem tujem gimnaziju, kakor smo hoteli mi, ter kazati, kakšen ne sme biti srednješolski zavod v naši deželi. Vlada je zaukazala vse take reči kratkoma zapleniti, in v sredo smo doživeli tako veliko zaplembo.

Treba vedeti, da državno pravdnistvo ni neodvisno, marveč je vladni organ, ki mora vladne ukaze izpolnjevati, pa če je morda tudi desetkrat prepričano, da ti ukazi niso v zakonu utemeljeni.

Vlada gre v tem pogledu do skrajnosti in ker hoče, da dobimo akademiške mladine vsako leto le toliko, kolikor je že ni mogoče odvrniti, uporablja v to svrhu vsa sredstva, seveda tudi to, da maši usta javnosti potom državnega pravdnistva.

Niti razpravljati ne smemo več javno o krivicah, ki se nam godijo, molčali naj bi! Plačevati smemo davke, vojake smemo dajati vladi in bojna polja škropiti z našo krvjo, drugače pa molči! Paga škla f e t a š!

Ali nas nikakor ni volja molčati. Ako tudi nam plenijo liste tačas, ko pišemo najčistejšo resnico, ako tudi porabijo vsa sredstva, da bi onemogočili razpravljanje o nemškem gimnaziju v javnosti, vendar se bo o tem še govorilo. V deželni in državni zbor mora biti govora o nečudenostih, ki se godijo na goriskem gimnaziju, in potom državnega zbora pride tudi sedaj zaplenjeni članek v javnost. Ne bomo molčali, marveč zgodi se prav nasprotno, da pride čas ter se vprizori velika akcija proti sedanjemu nemškemu gimnaziju in za slovenski višji gimnazij. Naj se le ukazuje nam, da naj molčimo, ne bomo molčali, marveč še jasneje bomo kazali ljudstvu krivice, ki se nam godijo na celi črti, zlasti krivice, ki se nam godijo celo na učnem polju. Abc se še smemo naučiti, malo računati tudi, višje šole, to pa ni za Slovence, to je za Lahe in Nemce. Slovenec, delaj, molči in plačuj!

Ako ne smemo v listih razpravljati o tem, se dobijo pa še druga pota, kjer se bo jasno in glasno govorilo o krivici, ki se godi Slovincem z nemškim gimnazijem v Gorici. In kolikor več bo tlačevanja, toliko večji bo odpor.

Goriški Slovinci, smatrajmo te korake vlade, s katerimi nam maši usta v listu, za vspehujujo, da se zavzamemo za to, da se ne bo zabranjeval našim dijakom vstop v življenje, v katerem se dokopljejo medin-

telligentnim svetom lahko do veljave in vpliva ter dosežejo višja uradniška mesta.

Istotako kakor Lahi in Nemci, imamo tudi mi pravico, pošiljati naše otroke na srednje šole, in dolžnost je vlade, do pospešuje pouk in izobrazbo za vse jednako. Nečuven skandal za Avstrijo in za XX. stoletje pa je ta, da se protežira celo na učnem polju v splosni izobrazbi Laha in Nemca na škodo Slovincu, katerega se ovira in odvraca od studij! In na vse to naj bi molčali!! Ne in ne, marveč vedno svetelša nam je dolžnost, pozvati vse poklicane može na energično nastopanje proti krivicam, ki se nam gode.

Goriški Slovinci, na dan. Vlada nas duši in mori, kličoč nam: Plačuj in molči! mi pa se ne dajmo dusiti in moriti, marveč pokažimo, da hočemo — živeti in govoriti!

DOPISI.

Iz Rodika. — V 44. stev. dične „Gorice“ čitam v lažljivih potezah skrupucan dopis, ki je zlobno naperjen proti trem osebam. Kdo bi bil dopisnik istega, to vedo bogovi, kat. urednik in črne suknje. Pustim to, in pojasniti hočem oni dopis v svrhu, da bodeš citatelj sodil prebrisano glavo, obrito brado, če zasluži „zajfe“ ali ne, in dostavim, da onih v „Soči“ tiskanih fakt vendar nič ne pobija, ker je zgodba resnična. Prav dobro mi je znano stališče in prememba naših domačih razmer že več let sem. Prav zato povem, da je vsebina onega dopisa prazna, kakor so sploh dopisi v „dični“ Gorici. — Kaj ni to babarja, ko pravi dopisec, da so bili dopisi v „Soči“ in „Gorici“ skovani v eni in isti kovačnici, vendar slednjic ugiba in ne ve nič pozitivnega. Takemu pravijo tepec, — bodi rajše prej trdno prepričan in potem lajaj! Dalje trdi, da je nekemu silno ležete na tem, da vlada med županom in župnikom nesporazumljeuje. Da istinito pravega sporazumljenja med župnikom in katerimkoli občanov, ne samo županom, ni bilo in ni, to znajo že vrabci na strehi. Tudi skromnega mnenja ni, da bi morda kdo palil ogenj sovraštva med župnikom in županom.

Naš g. župan je zaveden mož. Človeka učil lastna skušnja največ. — Besede pa, da je že določen prihodnji župan, kakor je bilo tiskano v „Gorici“, je izustil č. g. župnik sam pri neki priliki napram našemu g. županu, češ, dajmo ga priliznjeno privedi v črni tabor, kar pa se mu ni posrečilo. — Dopisnik tudi trdi, da so bile tri osebe pri dopisih v „Soči“ in „Gorici“. Vedi, človek, da se ni ta mož gledal takrat v počeno zrcalo, ker res sanja. — Smesno je, ko pravi dopisnik, da ni bilo nič povoda k nesporazumljenju med županom in župnikom, ter da je javno dokazano, da je nasprotstvo vsejala „kleta roka“. Čegava? Strankarstvo je nastopilo za časa sedanjega župnika v Rodiku. Ali se ta nič več ne spominja, kako je ob volitvah obletaval kmete, agitiral za pogubno, protinarodno stranko. On se je vtihotopil na njivo, ter zasejal po noči ljulke med pšenico, in to je pravi izvor preprirov v naši vasi. „Kleta roka“ — da, in jezik sta zanesla jezo, sovraštvo in strankarstvo med naše bogoljubno ljudstvo. — Bije se hud boj med naprednjaki in nazadnjaki. Grešno bi bilo, dasi smo mali narod, odrekati temu boju veliko važnost. Drzne se dopisnik reči, da ni ta trditev prava? Vaj narod je le trebul in nič drugega. Ravno vi, č. g. župnik, ste se izrazili, da ste in bode te protiboritelj našega mladega bralnega in pevskega društva in to celo v cerkvi javno. Na kateri podlagi hočete mari dvigniti krevažoci narod? Vaša n: čela, dragi, pomilujem, ker nimajo za bodočnost nikake premembe. Potemtakem prikrivas, dopisnik, greh, ko govoris, da ni bilo povoda k nesporazumljenju med župnikom in županom, katerih drugi je obenem predsednik bralnega in pevskega društva.

V „Gorici“ čitam, da sta g. župan in g. župnik v sporazumljenju, jaz pa rečem, da ne. Čitaj zadnji dopis iz Rodika v „Soči“ in uverjen bodeš. Besede v „Gorici“, da ni bilo tukaj nad 50 let miru, so živa slika naših resnih dokazov. Pred 50 leti je živel v naši vasi duhoven, ki je imel kuharico, katero so rodiške žene vsled strupenega jezika dobro okloftale in jej porezale lase. Brez povoda gotovo ne. Med to kuharico in sedanjo je v značaju skromen razloček.

— 94 —

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

In odpeljala ga je na stran, kakor ga je poprej odpeljal gospod iz Tačeva. Oni gostje, ki niso poznali Zbiška, so jeli povpraševati po njegovih dogodkih, in tako so dlje časa govorili vsi samo o njem in o Danuški ter o Jurandu. Poizvedovali so to tudi poslanci križarskega reda, Friderik von Venden, torunski komtur, poslan kralju naproti, in Jan von Schönfeld, komtur iz Osterode. Ta poslednji je bil sicer po rodu Nemec, toda doma iz Šlezije, radi česar je znal dobro poljski.

Torej je izvedel kaj lahko, za kaj gre, in ko je vse slišal od Jaška iz Zabela, dvornika kneza Januša, je dejal:

»Danvela in de Löve je imel veliki mojster sam na sumu, da se vkvarjata s žrno magijo.«

Na to je spoznal takoj, da bi to pripovedovanje utegnilo vreči na ves red tako senco, kakoršna je pokrila ob svojem času templarje, zato je dodal hitro:

»Tako so vsaj nekateri govorili, ker to ni bilo res, kajti takšnih ni med nami.«

Toda blizu stoječ gospod iz Tačeva omeni:

»Kogar je mrzelo pokristjanjenje Litve, tega mora mrzeti tudi sv. križ.«

»Mi nosimo križ na svojih plaščih,« odvrne ponosno Schönfeld.

Povala pa reče:

»Ali treba ga je nositi v srcu.«

Med tem se oglasi tromba še glasneje, na kar pride sam kralj in ob enem z njim nadškof iz Gnezdna, škof plocki, kaštelan krakovski in nekoliko drugih velikašev in dvornikov, med katerimi sta bila tudi Zindram iz Maškovic ter mladi knez Jamont, kraljev pobočnik.

Kralj se ni dosti spremenil od tega časa, kar ga je Zbišek zadnjič videl. Lice mu je bilo še sedaj takisto rdeče in lase je imel dolge ter si jih je vsaki hip uravnaval za ušesa, in imel je takisto gibone in nemirne oči. Zbišku se je samo zdelo, da ima na sebi nekoliko več resnobne in veličanstva, tako kakor bi se že čutil trdnega na prestolu, katerega je po smrti kraljice že hotel zapustiti, ne vedé, ali se vzdrži na njem ali ne, kakor bi šele sedaj spoznal svojo neizmerno moč in veljavo.

Oba mazoveška kneza sta se takoj približala kralju, svojemu gospodarju; spredaj so se mu vklanjali nemški poslanci, naokrog pa so stali uglednejši velikaši in dvorniki. Zidovje, obkoljujoče dvorišče, se je kar treslo od neprestanih živio-klicev, od odmevov tromb in bobnov.

Ko je končno nastala tišina, je jel križarski poslanec von Venden govoriti nekaj o rečeh križarskega reda; ko pa je spoznal kralj po nekoliko besedah, kam meri s svojim govorom, je mahnil nestrpljivo z roko ter spregovoril z gromovitim, zvonečim glasom:

»Molčite rajši! Prišli smo semkaj na zabavo, zato hočemo pogledati jedi in pijače, ne pa vaše pergamente!«

Pri tem pa se je nasmejaj, ker ni hotel, da bi si bil Križar mislil, da mu je resno odgovoril, in dodal:

»O opravih hočeva govoriti z velikim mojstrom v Raciažu.«

Obrnivši se h knezu Ziemovitu, je dejal:

»Jutri odrinemo v hosto na lov, kaj ne?«

To vprašanje je bilo ob enem tudi naznanilo, da se ta večer noče razgovarjati o ničemur drugim nego o lovu, kateremu je bil privržen z dušo in telesom in radi katerega je rad zahajal v Mazovijo, kajti v Mali Poljski in Veliki Poljski je bilo mnogo manj gozdov, in nekatere krajine so bile že tako obljudene, da jih tam sploh ni bilo.

Lica navzočih so se vsa razveselila, kajti bilo je znano, da je kralj pri razgovoru o lovu bil vedno jako vesel in ljubezljiv.

Knez Ziemovit je začel takoj pripovedovati, kam da odrinejo in kakšne zveri bodo lovili; knez Januš je poslal jednega od svojih dvornikov, da mu pripelje dva »čuvaja«, ki sta znala pograbit divje bivoje za roge ter zlomiti kosti medvedom, katera je hotel pokazati kralju.

Zbišek bi se bil jako rad poklonil kralju, toda ni mogel priti blizu. Samo od daleč mu je knez Jamont, ki je bil očitno že pozabil na strog odgovor, ki ga mu je dal vitez nekoč v Krakovu, prijazno pokimal, ter mu dal znamenje z očmi, naj se mu ob prvi priložnosti približa. Toda v tem hipu se neka

Od tedaj naprej je povsem laž, da ni bilo 50 let zazeljenega miru pri nas, kajti lahko nastejem lepo vrsto duhovščine, ki je vzivala tukaj le spoštovanje, ugled in mir. Pa tudi običarjem so ti izkazovali vsaj „formalno“ barvo spoštovanja, in oni niso donatih družinskih očetov s „ti“ nazivali, kakor sedanjí naš g. župnik. Olike, kje si?

Za „amen“ povem se to, da želimo tudi mi miru, da bi si naš kmet ohranil posestvo, da bi se trpin očistil najprej cerkvenih dolgov, katerih vjeti so v „svetih“ župnikovih rokah, in da bi ljudstvo ne hojevalo po sodnijah (po vzorcu župnikovem) v teh pičlih letinah. Dopisnik pa naj se potrka na prai in reče: „Mea culpa, mea maxima culpa“!

Is koščanske županije, 7. julija 1903.
— (Nekaj odgovora dop. iz Kozane v „Prim. Listu“ z dne 25. m. m. in v „Gorici“ z dne 4. t. m.) — Naš namen je bil umakniti pero z bojnega polja glede proslulih občinskih volitev v Kozani, toda vrhovni, hinavski naš klerikalni načelnik se ne more vzdržati polemike ne doma, ne v javnosti; zato si je najel dopisnika s figovega drevesa ter mu nafari bal oči z ogljem požgane slame, da tje v en dan z rujavim mečem udriha po vetru. Ta „Tuninč“ po svojem figovem dopisniku sramotno udriha po naši stranki, kateri naš „Tuninč“ ni vreden niti jermenov od čevljev odvezati, z raznimi lažmi in spodtikanji, s pomočjo katerih spodtikanj pa je slučajno zlezel v veliko kvar občini tje, kjer zdaj visi nalik kapljici na veji.

Mi smo sicer zadovoljni z „Goričino“ žetvijo, katere zrno je popolnoma gnjilo, in njeni čitatelji, ki soglašajo z nami, dobro poznajoč okolice naših zelenih obč. razmer, katerih šef je naš „Tuninč“, znajo prav ceniti logiko kozanskega dopisnika, katere nič ne hasni „Goričnemu“ ugledu. Iz naših src ne tli nevoščljivost in slabozelnost, da bi po gnjili hrani tudi želodci gnjili — torej le dober tek!

Mi kot kmetje vemo, da nismo imenitni v laži-logiki, kakor je naš „Tuninč“, ker naše dopise piše mila in razsodno-stvarna domača beseda, s katero nima najmanjše zveze nobedno „brezdomovinsko“ pero razven kmetškega. Čemu neki kavstate po dopisnikih nalik psu po muhah. Mi iz srca privoščimo par kronic zaslužnih na dopisih Vašemu penzioriju s figovega drevesa. Ako Vas naši dopisi kaj pikajo, ne klavsajte čez meje dostojnosti, marveč svoje krokodilne zobe obrnite le na nas, katerih smo že privajeni!

Vrnimo se k predmetu. Kozanski najemnik dopisa v „Prim. Listu“ se je lotil v prvi vrsti rekurentov, češ, da ti v svojem prizivu očitajo županu celo spremembo imenikov, ter klaverno dostavlja: „župan visokodušno ponuja, naj uveljavijo svoje trditve pred kazenskim sodnikom.“ (Čudno, da ta župan ni bil tako blagodušen napram volilecem, ki so mu slično očitali na obraz pri volitvi).

Pritožniki ono blagodušno ponudbo odklanjajo ter pripustajo županu povoljno, da jim da priliko, kjer mu povedo, kako se imeniki v nepostavni dobi spreminjajo, in tudi nekaj drugega za nameček, kjer ti si stejejo pod čast, da bi vlačili župana pred sodnike.

Bombastična ost v tozadevnih dopisih je obrnjena tudi na neke može, katere dopisnik imenuje „potomce“. Prepricani smo, da nekdo bi najraje, da bi se ti potomci čim preje tim bolje kar na gromadi zažgali, potem bi naš „Tonca“ svojega vranca kar brez vaje ti vodil po naši občinski upravi, pod katerega vranca šepasta kopita bi slastno spravil tiste presnete gorjane, kateri mu prikrižavajo sedaj nadebudne račune. Dragi moji, Vaša ladja, pobarvana z modrim in „vzornim“ gospodarstvom, je prepolna samolastnih, nepostavnih činov, zato Vas grize črv vesti, ko vidite, kako se ladija potaplja med valovi morja; zavoljo tega hotete potapljajočo ladijo dvigniti z neozlindrano vrvjo potomcev. Ta vrv je Vašo ladjo skoz desetletja vzdrževala na površju; pri vsaki volitvi ste s pomočjo te vrvi pridno veslali po lovskem morju ter ribarili v motni vodi na škodo občini, a zdaj pa Vam vrv vzamemo, in Vi, da ne morete veslariti dalje, pojdete pa v zaslužni pokoj!

Ne potomci, ne vsoki, kakor jim Vi očitate, ne spodrivajo župana, niti njegove stranke, ker ti nimajo znane epidemične bolezni, kakor slišimo, da se nahaja pri Vas pod različnimi imeni, kakor n. pr. častihlepnot, sebičnost in maščevalna nadvlada. Za zdravilo takih boleznij poslužiti se bo treba Vam ljudske volje, ki bo vplivala na ozdravljenje; pred to uplivno silo ne zginevajo le omenjene bolezni, ampak tudi pijavke. In računite Vam je že naprej, da ta volja ljudstva ne dopusti, da županova drevesa zrastejo v nebesa.

V dopisu javkate tudi, da v našem županstvu je naloga županova težavnejša nego kjer vladajo normalne razmere. No, saj se nam reva smili, zato pa mu privoščimo počitka! Pa on v svojej probujeni vesti in rahloščnosti hoče še dalje pod utrinkom naših nenormalnih razmer delati pokoro, katere nenormalne razmere so vzrasle na njegovi njivi. Torej Vaša njiva, Vaša setev, Vaša žetev, in naj bo tudi Vaš vžitek.

Opazamo v vašem dopisu tudi med drugim, da Vaši računi so čisti, in skoz vsa leta višjemu oblastvu ni trebalo posegati vmes. Glede računov, o katerih vemo, da so mastni, Vam nikdo ničesa očital ni, da bi bili isti na sleparski podlagi sestavljeni; zato se nam Vaša opazka zdi brezpotrebna v tem oziru. Da so računi g. blag. J. V. z malimi formalnimi pogreški v redu, to smo slišali. S tem pa nam n' se nikakor jamčeno, da bi bilo sploh stanje obč. premoženja in inventarja v popolnem redu, kajti ne inventarja ne blagajne nikdo ne pregleduje; in naši sumnji je značilen izraz g. blag. na obraz županu:

„Jaz ne vem, kaj primete Vi, ampak le vem, kaj primem jaz, in to, kar primem, tudi zapšem“.

Tolazimo pa se, da koliko je v tem pogledu hvala dopisnikova vredna, pokaže naj lepša prihodnost. (Pride še).

8 Srpenca. — Dne 6. t. m. je naznala večina, t. j. 7 izmed 12 odborikov, županstvu in glavarstvu svoj odstop. Odločili so se k temu koraku pred vsem radi tega, ker se je božji volak g. kurata, gosp. župan, vedno upiral izvršitvi njihovih sklepov. Upamo, da vzame glavarstvo ta odstop na znanje in odredi čim prej novo volitev, koja naj bi prinesla sedanjemu županu, ki je deloval tekot svoježa županovanja po noči tudi kot občinski policaj, zaslužni pokoj, nam pa bolj zdravega predstojnika, kakor je bil sedanji, ki ni znal ob sprejemu premil. knezonadškofa drugega pojavkati, kakor da je bolan.

Bolj zdravo pa kaže biti naše prostovoljno gasilno društvo, prvo in edino v gorinji Soski dolini, ki se je tudi vdeležilo skofovega vsprejema ter stopilo s tem privkrat v javnost.

Dne 19 t. m. pa priredi društvo prvi svoj ples s srečkanjem. Nadejati se je velike udeležbe od strani naših sosedov, katerim bo čim bolj napredujoče društvo v slučaju nesreče gotovo v pomoč.

Domače in razne novice.

Pevskemu in glasbenemu društvu v Gorici je daroval neimenovan 3 krone o priliki narodnega slavlja v Ajdovščini.

Odbor ruskega kružka uljudno vabi vse svoje člane in prijatelje ruščine na prijateljski sestanek o priliki odhoda g. Labenskega iz Gorice. Sestanek bode drevi ob 9. uri v stranski sobi gostilne pri „Jelenu“. Gg. pevci dobrodosli!

„Slovensko bralno in podporno društvo“ v Gorici ima jutri svoj letni občni zbor ob 2. uri popoldne, kakor je že bilo svoj čas objavljeno.

Boj za slovensko šolo v Gorici. — Nasim čitateljem je še v spominu, da je bila prevzeta ekskucijskim potom privatna šola „Sol. doma“ na račun goriske občine, tačas, ko se kar ni moglo priti do tega, da bi se določilo za slovensko šolo kako primerno poslopje v mestu. Glede na določbo 22. šol. sveta je zahtevalo namestništvo od finančnega ravnateljstva v svrhu, da se zagotovi „Sol. domu“ placilo za to šolo, rubež 2080 K davka pri glavni davkariji v Gorici na račun občine. Finančno ravnateljstvo je to izvršilo, se predno je bila rešena nova vloga goriske občine na upravno sodnijo. Tej vlogi se je pozneje ugodilo in dvignila se je določba dež. sol. sveta. Na to je vložila goriska občina pri državni sodniji tožbo za povrnitev zarubljene svote 2080 K s 5% obresti.

Obravnava o tej stvari se je vršila dne 8. t. m. pod predsedstvom dvornega svetnika dr. vit. pl. Randa. Zastopnik tožbe, dr. Schwarz, je omenjal, da se je unela radi slovenske šole v Gorici ne le boj, marveč prava vojna, veliko je izzvanih odlokov, sedemkrat se je pozivalo upravno sodnijo, in vedno so se dvigale določbe šolskih oblastij kot nezakonite, izvzemši ukrep, da je mesto Gorica dolžno vzdržavati slovensko šolo. Zastopnik vlade svetnik baron Schönberger je izjavil, da vlada nima plačati goriski občini nikake odškodnine, ker so se zneski porabili v določeni namen še pred odlokom upravne sodnije, kar je odgovarjalo zakonu, ker vloga pritožbe v tem slučaju ni imela odnosilnega učinka.

Določeno je, da naznani državna sodnija svoj sklep 10. t. m., to je včeraj popoldne.

Državna sodnija je odbila tožbo mestne občine, utemeljevaje razsodbo s tem, da se državni zaklad ni okoristil, da so bili za časa razprave upravne sodnije zneski že oddani svojemu namenu, na drugi strani pa ne obstoji nikako pravno določilo te vrste, ki bi nalagalo dolžnosti za kako drugo odškodnino.

Sklep šolskega leta. — Na c. kr. pripravnici za učiteljska v Podgori pri Gorici konča šolsko leto 1902.-1903. dne 15. julija t. l. Prihodnje šolsko leto prične dne 16. septembra. V ta zavod se prejemajo krepki in zdravi dečki, ki so dosegli 14. leto svoje starosti in so dovršili z dobrim vspehom ljudsko šolo ali pa kak razred urednih šol ter se žele posvetiti učiteljskemu stanu. Podrobnosti gledé vpisovanja v ta zavod se pravočasno objavijo.

Vsprejemni izpiti na državnem gimnaziju v Pazlunu se bodo vršili dne 16. julija in začelkom šolskega leta dne 17. septembra. Pogoji navadni.

Volitve v pridobninske komisije. — V smislu §§ 16, 18 in nast. postave od 25. oktobra 1896. l. drž. z. stev. 220 in dotičnega volitvenega predpisa (priloga D) se razpisejo volitve v pridobninske komisije namesto po § 22. omenjene postave izstopivši udov in namestnikov, kakor sledi: A) Neposredne volitve. 1.) Obdačeni II. razreda v priredbenem okraju in okraju kupcijske zbornice Gorica-Gradiška bodo volili dne 5. avgusta 1903 od 10—12. ure pred. v poslopju kupcijske zbornice v Gorici (Passaggio Edling stev. 7) jednega uda v komisijo in jednega namestnika. 2.) Obdačeni III. razreda v priredbenem okraju Gorica mesto dne 6. avgusta 1903 od 9—12. ure predp. v občinskej sednici v Gorici (Corso Giuseppe Verdi) jednega uda in jednega namestnika. 3.) Obdačeni IV. razreda v priredbenem okraju Gorica mesto dne 7. avgusta 1903 od 9—12. ure predp. v občinskej sednici v Gorici (Corso Giuseppe Verdi) jednega uda in jednega namestnika. (Dalje v prilogi.)

roka dotakne njegove rame, in on začuje tesno za seboj sladke ter ob enem otožen glas:

»Zbišek!«

Mladič se obrne ter zagleda pred seboj Jagjenko. Zadržan poprej po pozdravu kneginje Ziemovitove, pozneje po razgovoru kneginje Janušove, se doslej ni mogel približati deklici, zato je ona sama uporabila ugodno priliko ob času kraljevega prihoda ter prišla k njemu.

»Zbišek!« ponovi ona, »naj te potolaži Bog in Najsvetejša Devica!«

»Bog vam povrni!« jej odvrne vitez.

In pogledal jej je hvaležno v njene plave oči, v katerih se je pojavila za trenutek neka rosa. Na to sta stala molče drug drugemu nasproti, kajti dasi je prišla ona k njemu kakor dobra in otožna sestra, se mu je zdela v svoji kraljevi lepoti in sijajni dvorski opravi povsem druga nego je bila ona nekdanja Jagjenka, tako, da si v prvem hipu ni predrznil tikati jo, kakor nekoč v Zgorelicah in Bogdancu. Ona pa si je mislila, da mu po teh besedah, ki jih je izrekla, nima več kaj reči.

Oba sta se čutila v zadregi, ki se jima je zrcalila na licih. Toda v tem hipu je nastal na dvorišču šum, kajti kralj je sedel k večerji. K Zbišku pristopi znovič kneginja Ana ter mu reče:

»Žalostna bo ta gostija za naju oba, toda strezi mi, kakor si mi nekdanj stregel.«

Mladi vitez je moral oditi od Jagjenke, in ko so gostje sedli k mizi, se je vstopil za kneginjinem hrbtom, da jej je menjaval skleda in jej nalival vodo. Opravlja je ta posel, je ogledoval nehoté Jagjenko, katere je sedela kot dvornica pri kneginji pločki, in nehoté je moral občudovati njeno lepoto. Jagjenka se je v teku nekoliko let jako spremenila. Ne samo, da je

zrastla in se razcvetela, marveč privadila se je tudi resnobe in uglajenosti v obnašanju, o čemur nekdanj ni bilo videti na njej skoro sledu. Nekoč, ko je v svojem kožuhi in s cvetjem v razkodranih laseh drvila s konjem po hosti in livadah, jo je moral človek zares smatrati za lepo vaško deklico, sedaj pa je videl v njej na prvi pogled devo znamenitega rodu in plemenite krvi — tak dostojanstveni mir se je zrcalil na njenem licu.

Zbišek je takisto zapazil, da je izginila njena nekdanja živahnost, toda temu se ni čudil, ker je vedel za Zihovo smrt. Bolj se je čudil njenemu dostojanstvu. Iz početka se mu je zdelo, da jej daje tak ugled njena sijajna oprava. In ogledoval je pozornejšo zlato mrežico, ki je objemala njeno kakor sneg belo čelo in njene črne lase, ki so ji v dveh kitah viseli navzdol po hrbtu, po modri tesno se prilagajoči opravi, z rdečim robom, katere ni mogla zakriči krasnih oblik njenega života in aekliških njenih prs... In rekel je sam sebi: »Zares prava princezinja!« Pozneje pa je spoznal, da ni le obleka povzročila to njeno premembo, marveč, da bi on ne mogel tako drzno občevati z njo, kakor nekdanj, ko bi tudi imela na sebi le preprosto kožušček.

Opazil je takisto, da jo razni mladi in celo priletni vitezi ogledujejo živo in strastno; a nekoč, ko je zamenjal izpred kneginje pladnik, pade njegov pogled na razvneto lice gospoda de Lorche, ki jo je pozorno gledal. In pri tem pogledu je začutil v svojem srcu do njega jezo. To isto je zapazila na geldrijskem vitezu tudi kneginja Ana, ki ga je spoznala in rekla:

»Evo, gospod de Lorche! Gotovo se je zopet v katero zaljubil, da je tako spremenjen.«

In sklonila se je nekoliko nad mizo, pogledala proti Jagjenki in dodala:

»Nikako čudo ni, da gasnejo sveče pri tej baklji.«

Zbiška je jako vleklo k Jagjenki, ki ga je takisto ljubila, in jasno je čutil, da boljše tovarišice v svoji žalosti ne more najti v nikakem drugem srcu nego v srcu Jagjenkinem, toda ta večer ni mogel spregovoriti z njo niti besedice radi tega, ker so ves čas, dokler je trajalo gostovanje, peli pevci svoje pesmi, ali pa so trombe trobile tako glasno, da se niso mogli dobro razumeti niti oni, ki so sedeli tesno drug poleg drugega. Obe kneginji in z njima vred tudi druge ženske so vsiati poprej od mize nego kralj, kneza in vitezi, ki so bili navajeni popivati pozno v noč. Jagjenka, ki je nosila vajšnico, na kateri je sedela kneginja, ni mogla zaostati, marveč je tudi odšla, toda pri svojem odhodu se je znovič nasmejala Zbišku in mu pokimala z glavo.

Pozno, že skoro ob svitu, so šli Zbišek, gospod de Lorche in njuna oroženosca k počitku. Nekaj časa so korakali zatopljeni v svoje misli, ko pa že niso bili več daleč od krčme, je pričel gospod de Lorche govoriti nekaj svojemu strežaju, ki je dobro razumel poljski jezik, in ta se je takoj obrnil k Zbišku:

»Moj gospod bi rad vašo milost nekaj vprašal.«

»Prav,« mu odvrne Zbišek.

Zamenjala sta znovič nekoliko besed, na to pa strežaj, smehlja se nekoliko pod brkami, zopet reče:

»Moj gospodar bi vas rad vprašal, ali je ona gospodična, ki se je z vašo milostjo razgovarjala, umrljivo bitje, ali kak angel, ali svetnica?«

»Reči svojemu gospodu,« mu odvrne nekako nestrpljivo Zbišek, »da me je že poprej nekaj podobnega vprašal, in da se jaz čudim temu vprašanju. V Spihovu mi je dejal, da pojde na dvor kneza Vitolda radi lepote litevskih žensk, pozneje je radi istega vzroka hotel iti v Plock, v Plocku je hotel danes

B) Posredne volitve. 1.) Obdanci III. razreda v priredbenem in političnem okraju Gorica dežela bodo volili kakor sledi: a) Volilci davčnega okraja Kanal bodo volili dne 27. julija 1903 od 10—12. ure predp. v občinski pisarnici v Kanalu jednega volilnega moza; b) volilci davčnega okraja Ajdovščina dne 29. julija 1903 od 10—12. ure predp. v občinski pisarnici v Ajdovščini jednega volilnega moza; c) volilci davčnega okraja Gorica okolica dne 31. julija 1903 od 9—12. ure predp. pri davčnem oddelku c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici (Via dei Cappuccini stev. 16) jednega moza.

Tako izvoljeni volilni mozeje bodo volili dne 10. avgusta 1903 od 9—12. ure predp. pri davčnem oddelku c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici (Via dei Cappuccini 16) jednega uda v komisijo in jednega namestnika. 2.) Obdanci IV. razreda v priredbenem in političnem okraju Gorica dežela bodo volili kakor sledi: a) Volilci davčnega okraja Kanal bodo volili dne 1. avgusta 1903 od 9—12. ure predp. v občinski pisarnici v Kanslu deset volilnih mozej; b) volilci davčnega okraja Ajdovščina dne 3. avgusta 1903 od 9—12. ure predp. v občinski pisarnici v Ajdovščini sedemnajst volilnih mozej; 3) volilci davčnega okraja Gorica okolica dne 4. avgusta 1903 od 9—12. ure predp. pri davčnem oddelku c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici (Via dei Cappuccini 16) jednega uda v komisijo in jednega namestnika. Volilni imeniki bodo izpostavljeni v pregled pri davčnem oddelku c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici (Via dei Cappuccini stev. 16, I. nadstr.) med uradnimi urami.

C. kr. okrajno glavarstvo v Gorici, dne 30. junija 1903. Henrik grof Attems, c. kr. dvorni svetovalec, l. r.

Kako postopajo s slovenskimi uradniki. — Pri finančnem ravnateljstvu v Trstu je služboval g. Stefan Bajec kot visji računski svetnik in predstojnik finančnega računstva, ki pa je moral v pokoj, še predno je odesulil svoja leta. In zakaj? Čujte in strmite, edino zato, ker je na njegovo mesto aspiriral sin izvoljenega ljudstva — Nemec! In res je ta njegov naslednik. Drezal je proti g. Bajcu ta, šikanirati ga je začel prijatelj Nemca, ravnatelj Zimmermann, sam Nemec seveda, tako da ni ostalo drugo nego iti. In sel je. Uradništvo je bilo ogorčeno, in brez razlike narodnosti so se ganljivo poslovili od priljubljenega g. višjega svetnika, ki je bil ljubezniv predstojnik in natančen uradnik. Ili je moral le za to, da je sedel na njegovo mesto — Nemec! Delo sistema!

Ustreljen s revolverjem. — V četrtek dopoldne so bili prebivalci na Cingrafu v Gorici pokonci. Neki mizar Ivan

Sosov, star 34 let, ki stanuje v Coroninjevi ulici št. 22., je bil ustreljen z revolverjem v glavo. Ustrelil ga je 39 let stari kovač Josip Primožič, ki ima svojo delavnico v ulici Morrelli. Ta Primožič je oženjen z neko Katarino Sosov, sorodnico ustreljenega, ali je živel že nekaj časa ločen od svoje žene. Stanoval je v Kočeviji. Ali kljubu temu je prihajal večkrat k njej ter sta se pričkala. V sredo zvečer je bil pri njej ter sta se spet pričkala in prepepala tako, da so poslali sosede po redarja. Prišla sta dva, pomirila Primožiča ter ga spremila do Travnika, odkoder je šel spat.

V četrtek v jutro ob 6^{1/2}, je šel Ivan Sosov na svoje delo. Ko je šel mimo stanovanja Katarine, svoje sorodnice, na Cingrafu, ga je ta vstavila ter ga vprašala, kaj da ima z njenim možem, ker ga ta hoče umoriti. Ali na to ni mogel Sosov niti odgovoriti, ker v tistem hipu je pridrvil zraven mož Primožič ter ustrelil Sosova z revolverjem v glavo. Potem pa je obdelal še ženo s pestjo. Ko je to storil, je šel naravnost v svojo delavnico, kjer je zapovedal dečkom, da naj le pridno delajo, sam pa je šel na redarstvo naznaniti, kaj je storil.

Konstatovale so se na Katarini Primožičevi težke poškodbe na glavi, na Sosovu pa rana na desnem sencu in na levem ušesu. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer so ga natančneje preiskali.

Revolver je bil kupil Primožič pred kakimi 8 dnevi. Primožič je razburljiv človek, ki je pa tudi že veliko pretrpel. V smrtni nevarnosti je bil pri delu na šolskem poslopiju v Edingovem prehodu, ko je padel v vodnjak ter ležal potem 3 mesece v bolnišnici, leta 1901. je ponesrečil doma ter padel tako, da je moral zopet v bolnišnico, pozneje se je pri nekem stroju ranil na nogi ter so mu morali odrezati en prst.

Pred kakimi 8 dnevi se je kregal s Sosovom v neki gostilni ter ga je otepel s palico. Ta Sosov je poznat kot pameten človek, kateremu se nič ne oporeka. Sodijo, da je bil Primožič ljubosumen nanj ter da ga je ljubosumnost spravila do tega koraka, da je ustrelil Sosova. Omeniti moramo še, da sta oba, Sosov in Primožič Laha. S. še živi.

Kaj se zgodi z nadnormalnim številom letošnjih vojaških novincev? — Domobranski minister je odgovoril te dni na to vprašanje rekoč, da se uvrstijo vsi v stalno armado nad normalno število potrjeni novinci v deželno brambo, iz te pa v nadomestno rezervo. Ta uvrstitev pa se bo mogla izvršiti šele koncem avgusta ali začetkom septembra.

Vprašal je bil namreč brambovskega ministra v tej stvari poslanec Schalk. Odgovor se glasi doslovno: „Po § 42. vojnega zakona se mora vsako leto z 31. avgustom obračunati z odbranimi rekruti. V mirnem času je nad število asentirane premestiti iz armade v deželno brambo in iz deželne brambe v nadomestno rezervo. Vsled § 2. zak. z dne

26 febr. 1903 bo treba 71.562—59.024 mozej, to je 12.538 rekrutov več kot nadstevilnih prestaviti v nadomestno rezervo. Razglas o asentiranih, ki dobe to olajšavo, se more izvršiti šele začetkom avgusta, oziroma po kontingentnem obračunu začetkom septembra, kar se bo v vsakem slučaju po okrajnih oblastnih takoj razglasilo v občinah.“

Preganjanje učiteljev za časa zadnjih volitev in ob drugih prilikah v naši deželi je bilo doslej naravnost nekaj nečuvnega. Za vsako besedico, za vsak korak, ki ni baš prijat politikujočemu nuncu, so se podajale ovadbe na šolske oblasti, „discipliniralo“ se je učitelje, da je bilo grdo, in celo odpuščali so jih iz službe. Brez usmiljenja se je postopalo z njimi, po farovžih so se pa smejali, ako je bil kdo za pravo ničarjijo in ker ni hotel kloniti tilnika pred kakim zbesnelim dervišem, pahnen v nesrečo.

Nò, vlagali so se utoki proti določbam tukajšnjih šolskih oblastij, in sli so utoki tudi na ministerstvo, ki je pa sodilo o stvari drugače nego ta. Je pač zijala iz vseh proti prizadetim učiteljem naperjenih določeb le grda klerikalna lumparija. Omenjamo le dva slučaja: Nekega učitelja so bili odslavili, ali ministerstvo je ugodilo njegovi vlogi ter ga morajo reaktivirati, drugega so hoteli premestiti iz kraja pa tudi iz plačilne vrste v nižjo, ali ministerstvo je odločilo drugače; učitelj ostane, kjer je bil, dobi le opomin ali ukor. Tako se je vsaj deloma pokazala pravica proti klerikalnim lumparijam, katerim gredo naše oblasti le prerade na limanice.

S klerikalnimi učitelji pa je drugače. O enem so se v javnosti pripovedovale in tudi oblastim so bile sporočene take reči, da bi ga bili morali res le odsloviti. Ali kaj? Lepo premestili so ga, in sedaj se pehajo klerikalni poslanci pri namestništvu za to, da bi ga imeli kje prav blizu Gorice! Dvojna mera!

Pogumen mladenič. — Včeraj je šel po ulici Parcar voz, na katerem je sedela neka kmečka žena s svojo malo hčerko. Konj se je nekaj splasil ter začel dirjati naprej. Žena je zadrževala konja, kolikor je mogla, ali ta je le dirjal naprej, in bati se je bilo kake nesreče. Tu pa je priskočil na pomoč Emil Susič iz Dolge ulice, ki je pogumno stekel proti vozu ter vstavil konja ob lastni nevarnosti za življenje.

Izpred sodnje. — 9. t. m. so sodili 36 let starega izvoščeka G. Usaja, da se je pregrešil nad neko deklico pod 14 leti. On je tajil, ali po izpovedi deklice so ga spoznali krivim ter mu prisodili 7 mesecev trde ječe s postom vsaki mesec. Ko je govoril branitelj, je obtoženec jokal.

Jakob Brak iz Terza, rojen l. 1879., je bil obtožen tatvine, storjene Jak. Fontana, v znesku K 58 in 20 laških cent. Obtoženec je trdil, da je imel namen povrniti izmaknjeno svoto. Dobil je 6 tednov ječe.

Romarji se nam obetajo. — Vsako leto ob tem času prihaja na Sveto goro večje

število pobožnih romarjev in romaric. Tisti, ki so prav uneti, oziroma ki imajo preveč časa na razpolago, si izberejo še kako drugo božjo pot, tako da zapravijo v slučajih prav lepe svote, katere hi brčzas lahko doma mnogo plodnosneje porabili, nego da se potikajo po svetu. Dobiček od tega imajo le samostani ali oni, ki imajo v upravi romarske cerkve. Tam se „olajšujejo“ ljudje ter obtuzujejo gg. nunci.

Posebno s Kranjskega prihajajo v zadnjih časih v slučajih kar cele trume romarjev, katere komandira na božjo pot kak nunc, ki gre rad na sprehod na troske drugih ali ki koprne po boljši fari ter se kaže strašno gorečega, seveda za čast božjo! „Slovenec“ podžiga ljudi k romanju, in Sveto goro si je izbral posebno, odkar se je dal tam gori pokopati kardinal Missia.

Tako smo čitali v „Slovencu“ pred kratkim, da obišče našo deželo zopet veliko število kranjskih romarjev, in sicer pojdejo to pot najprvo v podrti Oglej, potem pa na Sveto goro na grob kardinala, da se ogrejejo za njegove „ideale“.

Ven in ven pišejo „katoliški“ listi o socialni bedi, o revščini, ki tare kmeta, da ne more niti davkov platevati, o težavah, ki tiščijo posestnika, priporočajo varčevanje itd., ali na božjo pot jih pa vseeno gonijo. Za ofre, božje poti, za cerkev in nunca mora biti denar, pa če drugače je kmet tudi neslan močnik. Zato jih zopet priženejo, seveda s kronkami za mase in „dobre namene“! In našli so še novo romarsko pot — Oglej! Še ni dosti drugih!

Oj, ko bi bili naši ljudje na to stran bolj pametni ter manj bojazljivi pri testamentih, ko se po cele stotake in tisočake takorekoč proč meče, oj potem bi bil rošen lep kos bede in revščine!

Obetajo se pa tudi Marijine hčere iz Trsta. V tržakem „Svetilniku“ (brez luči!) stoji, da pridejo na Sveto goro tudi tržaska Marjine hčere. Nekaj bi rekli, pa rajši molčimo. Neka „Marijina hči“ naznanja v temnem „Svetilniku“ prav ginljivo, kako da koprne po božji poti. Le Marija jej more pomagati! Kdo ve, kaj tiči to tržaska Marijino hčer!!

Tukajšnja trgovska in obrtna zbornica naznanja, da se otvori na Dunaju prihodnje spomlad pod predsedstvom trgovskega ministerstva razstava za uporablanje spirita ter za obrti kakor izdelovanje piva, jesiha itd.

Ker bo razstava očitno velika raznosti prizadete obrti, je upati, da se udeležijo te razstave tudi obrtniki iz naših dežel. Vse podrobnejše informacije se izvedo pri trgovski in obrtni zbornici v Gorici.

Slovensko trgovsko društvo Merkur v Ljubljani naznanja, da se isčejo potom društvene posredovalnice od strani gg. trgovcev naslednje moči v nameščenje: 3 pomočniki meš. stroke za deželo, 1 pomočnik

izzvati viteza iz Tačeva na dvoboj radi gospodične iz Dolgega lesa, a sedaj že misli spet na drugo. Taka je njegova viteška stanovitnost in zvestoba.

Ko je začul gospod de Lorche ta odgovor iz ust svojega strežaja, je globoko vzdihnil, pogledal blede nočno nebo in odvrnil Zbišku:

»Ti govoriš resnico. Jaz nimam niti stanovitnosti, niti vere, ker jaz sem grešen človek, ki nisem vreden nositi viteških ostrog. Kar se tiče gospodične iz Dolgega lesa, je res, da sem se jej zaobljubil in ako Bog dá, hočem tudi vztrajati, toda čuj, kaj ti povem, kako okrutno je postopala z menoj v Čerskem gradu.«

Na to je znovič vzdihnil, pogledal na nebo, ki se je na vshodu čimdalje bolj jasnilo, in ko je počakal, da je strežaj prevel njegove besede, je nadaljeval:

»Rekla mi je, da ima nekega sovražnika-čarovnika, ki prebiva sredi gozda ter vsako leto pošilja nad njo zmaja, ki prihaja vsako pomlad pod čersko obzidje ter preži, če bi je mar ne mogel ugrabiti. Ko mi je to povedala, sem naznanil takoj, da se hočem boriti s tem zmajem. Toda čuj, kaj ti še na dalje povem! Ko sem dospel na odločen prostor, sem zagledal grozno spako, ki me je nepremično čakala. Veselje je napolnilo moje srce, ker sem si domislil, da morda poginem, ali da rošim revno deklico one odurne spake in si tako pridobim neumrljivo slavo. Toda ko sem pristopil bliže in nameril kopje, kaj si misliš, da sem takrat zagledal? Evo, velik kup slame na lesenih kolih, opremljene z repom iz konjske žime. In nakopal sem si splošni smeh, ne pa neumrljivo slavo, ter sem moral pozvati na dvoboj dva mazoveška viteza, s katerim sem imel mnogo posla. Tako je ravnala z menoj ona, katero sem naravnost oboževal in katero jedino sem hotel ljubiti.«

Strežaj, ki je prevajal te besede, se je tu pa tam

vgriznil v jezik, da se ni spustil v glasen smeh. Zbišek bi se bil tudi gotovo nasmejal, ako bi ne bil preveč zamišljen in otožen. Zato je odgovoril resno:

»Nemara je to storila iz razbrzdanosti, ne pa iz zlobe.«

»Radi tega sem jej tudi odpustil,« odvrne de Lorche, »za kar imaš najlepši dokaz v tem, da sem se hotel z vitezom iz Tačeva boriti za njeno lepoto in krepost.«

»Ne stori tega!« mu reče še resnejše Zbišek.

»Jaz vem, da pomeni to smrt; vendar ljubše mi je umreti nego živeti v neprestani otožnosti in trpljenju.«

»Gospodu Povalji se ne sužejo takšne misli po glavi. Po' di rajši jutri z menoj k njemu ter skleni z njim prijateljstvo.«

»To tudi storim, ker se mi je jako prikupil, toda on odide jutri s kraljem na lov.«

»Torej pojdeva rano. Kralj ljubi lov, vendar nocoj je dolgo bdel.«

Kakor rečeno, tako storjeno, toda zaman, ker jima je povedal Čeh, ki je odšel še pred njima v grad, hoteč govoriti z Jagjenko in jo vprašati, ali nima kake ukaze zanj, da Povala to noč ni spal v svojem šotoru, marveč v kraljevi sobi. Na poti v hosto pa dobi Zbišek ugodno priložnost, da spregovori nekoliko besed s knezom Jamontom, od katerega izve prijetno novico.

»Ko sem slačil kralja pred spanjem,« je dejal, »sem mu omenil tebe in tvojo krakovsko nezgodo. Ker je bil navzoč tudi vitez Povala, je ta takoj dodal, da so tvojega strica zaslužnili Križarji, in ob enem prosil kralja, naj se on potegne zanj. Kralj, ki se močno srdi na nje radi ugrabljenja malega Jaška iz Kretkova in radi drugih napadov, se je razsrdil še huje. K njim ni treba iti z lepimi besedami,« je dejal,

»marveč s kopjem, s kopjem!« In Povala je še nalašč pokladal več polen na ogenj. In zarano, ko so ga križarski poslanci čakali pri vratih, jih kralj ni hotel niti pogledati, dasi so se mu klanjali do tal. Ej, sedaj ne dobé od njega obljube, da ne bo pomagal knezu Vitoldu, in oni ne bodo vedeli, kaj jim je početi. Ti pa vedi, da se kralj potegne za tvojega strica pri razgovoru z velikim mojstrom.«

Tako ga je razveselil knez Jamont, a še bolj ga je razveselila Jagjenka, katera spremljaše kneginjo Zjemovito v puščavo, se je potrudila, da se je nahajala ob času svoje vrnitve pri Zbišku.

Na lovu je vladala običajno velika prostost, in nazaj domu so se lovci vračali navadno paroma. Ker pa nobenemu paru ni bilo dosti mar za to, da bi bil blizu drugega, sta se lahko svobodno razgovarjala. Jagjenka je izvedela že poprej od Čeha, da se nahaja Matija v sužnosti, zato ni zapravljala časa. Na njeno prošnjo je napisala kneginja pismo velikemu mojstru in razun tega je dosegla še to, da se ga spomnil komtur torunski von Venden v svojem pismu, v katerem je poročal o tem, kaj se godi v Plocku. On se je sam pohvalil kneginji, da je napisal, »da se ta stvar mora urediti, ako hočejo spraviti kralja v dobro voljo.« In velikemu mojstru je bilo v tem času mnogo mar za to, da se mogočen vladar spravi čim najpoprej v dobro voljo ter se Križarji zavarujejo od te strani, da bodo mogli udariti z vsimi močmi na Vitolda.

»Tako sem storila vse, kar mi je bilo mogoče,« je dejala Jagjenka pri koncu svojega pripovedovanja, »in ker se kralj vsikdar potrudivi, da vstreže svoji sestri v manjših rečeh, si bo gotovo še tem bolj zavedal, ugoditi jej tudi v večjih, o tem sem prepričana.«

»Ko bi ti ljudje ne bili tako verolomni,« odvrne Zbišek, »odnesel bi jim kar tjakaj odkupnino, in s tem

meš. stroke za Ljubljano, 2 pomočnika manuf. stroke za Ljubljano, 1 pomočnik manuf. stroke za Celovec, 1 pomočnik spec. stroke za Ljubljano, 1 pomočnik želez. stroke za deželo, 1 kontoarist (stenograf) za Celje, 2 kontoarist za deželo, 2 blagajničarki za deželo, 1 prodajalka za deželo, 1 učenec za Ljubljano, 2 učenca za deželo, 1 poslovodja za meš. trg. za deželo.

Od strani nastavljenecv iščejo naslednji službe: 5 pomoč. spec. stroke, 5 pomoč. manuf. stroke, 3 pomoč. spec. želez. stroke, 2 pomoč. spec. galant. stroke, 1 pomoč. želez. manuf. stroke, 7 pomoč. mešane stroke, 7 kontoaristov, 3 blagajničarke, 1 učenec.

Seznam predavanj eksportne akademije. — Seznam predavanj eksportne akademije c. kr. avstr. trgovskega muzeja za solsko leto 1903/4 je izšel ter se more dobiti pri ravnateljstvu omenjenega zavoda brezplačno.

Veselični odsek na Costi priredi dne 19. t. m. javni ples namesto nameravane veselice, katera se je odložila iz raznih vzrokov na nedoločen čas. Pri plesu, ki se bo vršil pri g. Fr. Bratini, hode sviralta goda iz Prvaciine.

Pevsko društvo „Nabrežina“ v Nabrežini bo imelo dne 19. julija 1903. ob 10. uri in pol predpoludne svoj redni občni zbor, ter uljudno vabi vse udeleživce.

Ob enem javi, da priredi dne 26. julija 1903. javno tombolo s plesom na občinskem trgu. Čisti dobiček je namenjen za ustanovitev prepotrebne „otroskega“ vrta.

Vsi prijatelji slovenske mladine in naprednega zavrtka so uljudno vabljeni, da se mnogobrojno udeležijo tombole, ker na ta način položijo mali dar v korist mladini na oltar.

Odbor pevskega društva „Nabrežina“.
Odprti lekarni v Gorici. — Jutri popoldne bosta odprti v Gorici lekarni Gironcolijeva in Gliubicheva.

Javni ples v Prvatini priredijo mladenci v nedeljo dne 12. t. m., pri katerem svira vojaška godba iz Gorice.

Zahvala. — Podpisani odbor „Slov. čitalnice“ v Vrtojbi doinji izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo pevskega društva in glasbenemu društvu v Gorici za sodelovanje pri veselici dne 5. julija.

Istotako se zahvaljuje za blagohotno vdeležitev bral. in pevskega društva iz St. Andreža, g. pevovodji Komelu in sploh vsemu občinstvu za mnogobrojni obisk.

Odbor „Čitalnice“.

Svarilo! V novejšem času hoče nesolidno tekmovalstvo sloveče ime starih preskušanih rogaških mineralnih vod (last štajerske dežele) v prid njih vrelcev obrniti. Radi tega pribijemo, da sta edini „Tempel“ in „Styria-vrelca“ pristni rogaški kisli vodi. Pri nakupu je paziti na naslovni listek (etiketo), na katerem je označeno ime dot. vode ter štajerski deželni grb (panter) v srednjem polju; na plutovem zamašku je užgano St. landsch. Rochitscher. 4

bi bilo vse končano; toda pri njih se mi lahko pripeti to, kar se je zgodilo Tolimu, da človeku ukradejo denar, in tega, ki ga prinese, pridržé, ako ne stoji za njim kaka večja moč.

»Razumem,« odvrne Jagjenka.

»Vi sedaj vse razumete,« omeni Zbišek, »in dokler bom živ, bom vam za to hvaležen.«

Ona pa, dvignivši k njemu svoje otožne in dobre oči, ga vpraša:

»Ali čemu me ne tikaš kot svojo prijateljico od mladih nog?«

»Ne vem,« jej odvrne on odkritosrčno. »Nekaj me ovira. Sedaj niste več deklica, kakor ste bila nekdanj, marveč... marveč.«

Ni znal prav izpovedati tega, kar je hotel, toda ona mu je pomagala iz zadrege.

»Res,« je dejala, »postarala sem se za nekoliko let... Ali Nemci so mi ubili očeta v Šleziji.«

»Bog mu daj večni mir in pokoj in večna luč mu naj sveti!« odvrne Zbišek.

Nekaj časa sta jezdila molče, globoko zamišljena, kakor bi poslušala, kako šumi drevje v hosti; končno ga vpraša Jagjenka:

»Kadar Matijca odkupite, ali ostanete potem v tem kraju?«

Zbišek jo začuden pogleda, ker doslej je bil tako zatopljen v svojo žalost, da na to niti mislil ni, kaj ima biti pozneje. Dvignil je oči kvišku, kakor bi premišljeval, čez nekaj časa pa je dejal:

»Ne vem! Usmiljeni Jezus, kako bi mogel to vedeti? Vem samo to, da pojde tudi moja žalost z menoj tjakaj, kamor pojdem jaz!... Zares bridka usoda!... Najpoprej odkupim strica, potem morda pojdem k Vitoldu, da izpolnim svoje križarske obljube... in morda poginem.«

Papež bolan.

Poročila od četrtka pravijo, da je papežovo stanje nespremenjeno. Zdravnika Lapponi in Mazzoni pravita, da bo papež polagoma umiral. — V sredo zjutraj sta ga hotela zdravnika zopet preiskati, ali jima je rekel: Prosim vaju, pustita me v miru! Buljetin pravi, da na splošno je stanje papežovo nekoliko boljše. Zdravnika sta rekla že začetkom bolezni, da izvršena operacija ne more prinesiti ozdravljenja papežu, marveč mu more le za hip utesiti bolečine ter polajšati življenje za nekoliko časa.

Včerajšnja poročila pravijo, da voda ne gre od bolnika, vsled česar se je bati komplikacij v ledvicah. Temperatura se giblje med 36,2 in 36,6.

Papež je zapustil glasom svoje oporoke „Petrov dar“, kar ga je dobil, cerkvi, svoje zasebno premoženje, kakih 20 milijonov frankov, pa je zapustil svojim nečakom.

Nemški cesar se posebno živo zanima za papeža. Pravi, da se hoče udeležiti osebno pogreba.

Že v sredo je dobilo vatikansko osobje nalog, da naj priredi 2 kapeli za slučaj smrti. V eni kapeli položijo papeža na mrtvaški oder, in sicer z nogami izven omrežja, da jih bo moglo ljudstvo poljubovati. V drugi kapeli pa ga pokopljejo začasno, dokler se ne izvedo njegove testamentarične določbe.

Rimski občinski svet je imel 7. t. m. izredno sejo, v kateri se je izrazilo sočutstvo nad papežovo boleznijo.

Kdo bo papež, se že sedaj ugiblje. Neki visoki cerkveni dostojanstvenik je baje rekel, da je prepričan, da more postati papež le tak kardinal, ki pozna socialna vprašanja v raznih državah. Zato mislijo nekateri, da bi mogel biti tak papež edinole milanski nadškof-kardinal Ferrari, ki se peča z raznimi vprašanji sedanjosti.

Služabništvo v Vatikanu je izbegano in izmučeno. Majordomus je obolel, msgr. Volpinija pa je zadel kap ter je umrl.

Papežovo stanje se spreminja. Sedaj je boljše, sedaj slabše. Kljub temu je imel dolg pogovor z Rampollo, s katerim sta reševala nekatera vprašanja glede kongregacij. Okoli poludne v četrtek mu je bilo slabše, in došli zdravniki je konstatiral, da je papež jako oslabil. Pojavila se je driska, ki naznanja pri starih bolnikih nevarnost.

Poklicali so še tretjega zdravnika dr. Rossonija, ki je skupno z Mazzonijem preiskal papeža. Rezultat je pokazal, da se pljuca zopet vnemajo in da se je začela zbirati v pljučni mreni tekočina, vsled česar je mogoče, da bo treba papeža še enkrat operirati. Konzult zdravnikov je bil dolg, izdali so buljetin, ki pravi, da je stanje papeža smatrati težkim. Prof. Rossoni je izjavil, da so papežu ure stete. Mazzoni je odločil za včeraj novo operacijo, da očisti z nova pljučno mreno.

Pri teh besedah se deklici zvlažijo oči in pripog-nivši se nekoliko k mladeniču, mu reče:

»Ne hoti poginiti! Ne hoti!«

In znovič se nehata razgovarjati; še le pred obzidjem se predrami Zbišek iz svojih mislij, ki so ga mučile, ter reče:

»A vi... a ti ostanesh tukaj na dvoru?«

»Ne,« odvrne mu Jagjenka. »Meni je dolgčas po bratih in po Zgorelicah. Čtan in Volk sta se brez dvoma že oženila; če se pa še nista, ne bojim se ju več.«

»Ako Bog dá, pa te stric pospremi v Zgorelice. On je tvoj odkritosrčen prijatelj, da se smeš v vsaki zanesti nanj. Pa tudi ti ne smeš pozabiti nanj!«

»Sveto ti to obljubim, da mu hočem biti kakor njegova lastna hčerka.«

Po teh besedah se spusti v jok, kajti njenega srca se polasti ogromna žalost.

Naslednjega dne pride Povala iz Tačeva v krčmo k Zbišku ter mu reče:

»Po Telovem odide kralj nemudoma v Raciaž, da se srečata z velikim mojstrom, in ti si prištet h kraljevim vitezom ter pojdeš ob enem z njimi.«

Zbišek zarudi ves od veselja na te besede, ker ga ta pridelitev h kraljevim vitezom ni le čuvala pred križarsko izdajo, marveč mu je služila tudi v veliko čast in slavo. K tem vitezom je pripadal tudi Črni Zaviš in njegova brata Farujej in Kruček ter sam Povala iz Tačeva in Hren iz Kozjeglave, Stah iz Harbimovic, Pašek Zlodej iz Biskupic, Lis iz Targoviska ter še mnogo drugih najslavnejših vitezov, znanih doma in za mejo. Kralj Jagiello jih ni imel mnogo s seboj, kajti neka-

Včeraj je izjavil dr. Mazzoni, da se je stanje papežovo od zadnjega buljetina jako poslabšalo. Splošna sodba je, da papeževa smrt ni več daleč.

Papež je bil drugič operiran. Operacijo je izvršil dr. Mazzoni. Iztoklo je tekočine 1000 gr. Operacijo je prestal papež brez težave.

Sinoči so našli papeža zopet slabjšega. Rekel je, da nima teka ter da ne čuti potrebe po jedi. Zdravniki so mu prigovarjali, da mora jesti.

Po izvestju zdravnikov bo agonija papeža dolga, potem pa zaspí mirno.

Sinočni zadnji buljetin kaže, da je stanje nespremenjeno.

Laski kralj je odložil obisk v Parizu za jesen.

O smrti msg. Volpinija ne ve papež nič. Prenesli so ga v cerkev Sv. Petra brez vsakega zvonjenja.

Razgled po svetu.

Avstrijska kriza rešena. — „Wiener Zeitung“ od 8. t. m. je priobčila nastopno cesarjevo ročno pismo:

„Ljubi dr. p. Koerber!“

Po zrelem premišljevanju in temeljitem proučenju razlogov, ki so Vam bili v povod, da ste podali svojo in skupnega ministerstva demisijo, ne morem, vzlic težavam, ki po Vašem mnenju obvladujejo položaj in ki ovirajo Vaše delovanje, ustreči Vaši prošnji za odpuščenje. V očigled velevažnim stvarim, ki bodo v najbližjem času zahtevale svojo rešitev, in ki morajo biti poverjene izkušenim močem, potrebujem tudi nadalje Vašega prevrednostnega službovanja. Ko se rad in s priznanjem spominjam vaših in drugih členov ministerstva mnogoterih dosedanjih zaslug, računam na Vas že tolikokrat izkušeni patrijotizem ter Vas zagotavljam svojega trajnega popolnega zaupanja.

Dunaj, 7. julija 1903.

Fran Josip I. r.

Vsebinsko se sodi različno. Prijatelji Körberjevi pravijo, da pomenja velik vspeh, drugi pa govore o porazu Körberja, ki mora odstopiti na vsak način jeseni.

Ban Pejacevics tajen svetovalec. Cesar je glasom ročnega pisma od 1. t. m. podelil banu Pejacevicsu dostojanstvo tajnega svetovalca.

Tiskovna svoboda v Srbiji. — Na željo kralja Petra I. je odpravljena popolnoma cenzura zunanjih listov. Cenzura domačih listov je bila že prej prepovedana.

Volitve v srbsko skupščino so razpisane na dan 8. septembra in skupščina se sklíče na dan 1. oktobra v Belgrad. Belgrad voli dva, ostala mesta pa po enega poslanca. Število poslancev v okrajih pa je odvisno od števila prebivalstva. Po 4500 davkoplačevalcev voli enega poslanca. Bodoča skupščina bo tedaj imela precej več poslancev, kakor jih je imela dosedaj.

Srbija in Angleška. — Odgovor angleške vlade na notifikacijo o zasedanju prestola kralja Petra je bil hladen in rezerviran ter se ni obelodanil. Angleška vlada tudi zelo ostro obsoja kraljev umor ter zahteva, da se morajo morilci odstraniti iz armade in ministerstva, le pod temi pogoji obnovi Angleška diplomatske vezi s Srbijo.

Srbski kralj med ljudstvom. —

Kralj Peter rad občuje nepoznan z nižjimi sloji. Pred nekaj dnevi se je podal v civilni obleki med 6. in 7. uro zjutraj na glavni trg, in se začel pogovarjati s kmeti in prodajalci, ki so zelo tožili čez previsoke tržne pristojbine, ne da bi vedeli, da s kraljem samim govore. Spoznal je, da so cene živil res previsoke in se čudil, da stane kilogram sira 1 dinar 20 para. Dotlej je kralj ostal nepoznan. Tu pride mimo neki gospod, ki ga je spoznal, in zavpije „Živio kralj!“ Peter je nato hitro poklical bližnjega izvoščeka in se je odpeljal v konak. — Naslednji dan se je peljal kralj civilno oblečen v garnizijsko bolnico, kjer so mu povedali, da ni nobenega zdravnika še notri. Kralj je nato sam šel od postelje do postelje, ne da bi ga kdo spoznal. Pri nekem težko bolnem vojaku je opazil, da nima čiste posteljne oprave. Strežnik mu je dejal, da bo vojak tako kmalu umrl in da bodo potem očistili posteljo in opravo. Kralj je poslal strežnika po bolniškega zdravnika. Strežnik je prišel kmalu nazaj in povedal, da zdravnik ne more priti, ker igra v bližnji kavarni. Kralj je zahteval na to knjigo za obiskovalce, v katero je zapisal potem svoje ime. Od tukaj se je podal Peter v bližnjo ljudsko šolo. Otroci so se ravno izgrali na solskem dvorišču, a učitelja ni bilo videti. Kralj se je napolil v bližnjo kavarno in se vrnil šele čez eno uro. Pa tudi zdaj se ni bilo nobenega učitelja v šoli. To je kralja silno razjezilo. Stopil je v razred in napisal na šolsko desko z velikimi črkami: „Tukaj je bil kralj Peter!“

Hrvatska. — Urednika „Obzora“ dr. Heimerla so oprostili vsake obtožbe ter izpuštili iz preiskovalnega zapor, ker mu niso mogli dokazati nikake krivde. Dijaka Jos. Babića, ki je obmetal, kakor je obtožen, madjarona župnika Šnapa z jajci, so obsodili v trimesečni strogi zapor.

Čuj se, da bo izpuščen iz preiskovalnega zapor, tudi glavni urednik „Obzora“ prof. Pasarić. Dr. Fr. Potočnjaka pa obdržijo z zaporu. Izpuščen je tudi dijak Kočevar, ki je bil 8 tednov v zaporu.

V okraju Sušak in Bukari so odpravili preki sud, ki je bil proglašen ob zadnjih demonstracijah.

Povodnji. — Mesto Freinwaldau v Šleziji je pod vodo, ker sta izstopili reki Bica in Staric. Velik del mesta je poplavljen. — Na Nižje-Avstrijskem je na progi Gstadt-Kienberg železniški promet ustavljen. — V okrožju mesta Steier je povodenj. Grünberg je pod vodo. Železniški promet ustavljen.

X.

Shod v Raciažu, na katerega se je napolil kralj po Telovem, ni bil tako srečen ter se ni odlikoval s tako uspešno rešitvijo nekaterih poslov, kakor oni, ki se je vršil na tem mestu dve leti pozneje, na katerem je dobil kralj nazaj dobrzinsko zemljo, katero je bil opolčnik na izdajski način odstopil Križarjem. Jagiello je dospel jako razdražen vsled opravljanja, s katerim so ga blatili Križarji po zapadnih dvorih in celo v samem Rimu ter ob enem tudi jezen na nepoštenost križarskega reda.

Veliki mojster se ni hotel spuščati v dogovor o Dobrzinu, in njegovi dostojniki, kakor tudi on sam, so dan na dan ponavljali Poljakom: Mi nočemo vojne

Celjski nemčurji — tolovaji! — Celjski vahtarji — kulture so poslali svoje barabe na Ostrožno, da so tam čakali na ljudi, ki so se vračali z veselice v Šmartnem. Te mirne ljudi so tolovaji napadli s sekirami, vilami in noži ter so ranili več naših, med temi tudi neko žensko smrtonosno.

Ali barabe se nam še ne studijo toliko, marveč se gnusijo intelektualni provzročitelji teh tolovajstev! Ali kar vzbuja še najgretkejša čustva, je okolnost, da se vsi ti intelektualni krivci na zlotinah proti Slovincem žive in bogate skoro izključno od slovenskega denarja! „Dom.“

Ogrska. — V seji ogrske zbornice 8. t. m. je prišlo do daljših razprav med ministerskim predsednikom Khuenom in zastopniki Kosutove stranke. Razgovor je pričel poslanec Polonyi, ki je izjavil, da grof Khuen ni držal besede, dane neodvisni stranki, marveč namerava premeniti poslovni red in razpisati nove volitve. Grof Khuen je na to izjavil, da niti ne misli na to. Sedaj se je oglašil Kosut. Dejal je, da je njegova stranka soglasno (?) skienila, da dovoli kladi najpotrebnejše predloge. Dalje pove Kosut, da ga je grof Khuen vprašal, če more računati na pomoč njegove stranke. Ta izjava je zbudila Barabasa in zaklical je Kosutu v obraz: „Vidite, gospod Kosut, potrebno se mu je zdelo, da Vas šele vpraša, če ga bomo podpirali.“ Konečno Barabas izjavlja, da bo le tedaj opustil obstrukcijo, če bo grof Khuen vstregel vsem narodnostnim zahtevam njegove stranke. — Nato je ministerski predsednik izjavil, da je stavil na Kosuta omejeno vprašanje le kot zastopnik cesarjev, kateremu je hotel dati natančne informacije. On za svojo osebo niti za trenutek ni dvomil, da bo Kosut tudi držal, kar obljubi. Vsekako je ta hotel podati cesarju vse podrobne avtentične informacije. Khuen opozarja Barabasa, da je tudi on pred daljša časa obljubil, da dovoli budgetni provizorij in kontigent vojskih novincev, če se umakne vojna predloga, sedaj so pa on in njegovi snedli svojo besedo in zahtevajo novih koncesij. — Po odgovoru Barabasovem, da ne zahteva ničesar novega, je bila razprava o vladni programatični izjavi zaključena.

Iz tega sledi, da nevarnost obstrukcije se ni odstranjena. To pa tudi potrjuje najnovejša vest, da so se složili za obstrukcijo vsi malkontenti Kosutove stranke, 31 mož po številu, dalje 10 Ugroncev in 9 poslancev, ki ne pripadajo nobeni stranki. Ti hočejo nadaljevati napram vladi boj na nož. S tehnično obstrukcijo prično že v ponedeljek. Kosut je sinoči obdeloval še večje število omahljivcev, a se ne vé, s kakim vspehom. Vse torej kaže, da tudi Khuen se ne bo kmalu mogel pričeti z uspešnim delom.

Književnost.

Sokolska ideja in Slovenci. — Ob 40-letnici „Sokola“ v Ljubljani. Spisal dr. Vladimir Ravnihar, podstarosta „Sokola“ v

Ljubljani. Založilo telovadno društvo „Sokol“ v Ljubljani. Zanimiva brošurica, ki poleg zgodovine ljubljanskega Sokola podaja čitatelju premnogo lepih misli o Sokolstvu, kako se isto ume in razvija, in navaja vzroke, zakaj da se Sokolstvo med nami ni razvilo tako, kakor med Čehi. Za rodoljubne in Sokolske kroge zanimivo in podučljivo berilo.

Wilhelmova tekočina za mazanje „Bassorin“

c. kr. privilegovana 1871.

1 vrček 2 k, poštni zavaj = 15 komadov 24 k.

Wilhelmov c. kr. priv. „Bassorin“ je sredstvo, čegar pomoč je dokazana po znanstvenih preiskavah in praktičnih skušnjah in se proizvaja jedino le v lekarni

Frana Wilhelma

c. kr. dvornega zalagatelja v Neunkirchen, Spodnje Avstrijske.

Kot mazilo koristi s tem, da je pomirljivo, ohladi in vložiti bolečino pri boleznih na živcih, v žilah, udih in kosteh.

Zdravniki ga uporabljajo v teh slučajih, posebno ako se te bolečine kažejo po velikih naporih na marširanju ali pri zastarelih boleznih. Rabijo ga tudi h hlozatelj, gozdarji, vrtnarji, telovadci in kolesarji z najboljšim vspehom.

V znak pristnosti je na omotu grb občine trga Neunkirchen (devet cerkva).

Dobiva se v vseh lekarnah.

Kjer se ne d. bl, vrši se pošiljatev direktno.

Trgovci s sadjem pozor!

Kmetijska podružnica v Št. Vidu nad Vipavo vljudno vabi p. n. gg. trgovce s sadjem, naj pridejo nakupit njihov potreščino marolle v Št. Vid, Ložice in Podrago. Blaga je dosti in lepega na razpolago. Na morabitna vprašanja odgovarja in daje vsakoršna pojasnila

A. Žvanut,

načelnik kmetijske podružnice.

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervoznih boleznih, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Dobiva se zastoj in franco v Schwannen-Apoteke, Frankfurt a. M.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti j. ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsa član ima po pretoku petin let pravico do dividende.

SLAVIJA⁶⁶
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond: 25,000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75,000.000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slovensko-narodno upravo.
Vsa pojasnila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančni hiši
Gospodskih ulicah šte. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnokoristne namene.

niti z vami, niti z Litvo, toda Žmudska je naša, ker nam jo je dal sam Vitold.

Obljubite nam, da mu ne boste pomagali, pa se naša vojna z njim kmalu konča, potem pa se hočemo razgovarjati o Dobrzinu in podeliti vam več pravic.

Toda kraljevi svetovalci, ki so imeli zdravo in bistro pamet ter so poznali križarske zvižaje, se niso dali prevariti. »Kadar vam zraste moč, pa postanete še predrznejši,« so odgovorili velikemu mojstru. »Vi pravite, da vam ni mar za Litvo, vsekako pa hočete posaditi Skirgiella na prestol v Vilni. Toda za Boga dragega! To je vendar kraljeva dedščina, kateri jedini more v Litvi postaviti za kneza, kogar hoče, in radi tega čuvajte se, da vas naš veliki kralj ne kaznuje!« Veliki mojster pa jim odvrne: »Ako je kralj pravi gospodar Litve, naj zapove Vitoldu, da odstopi od vojne in vrne Križarjem Žmudsko, ker drugače so primorani udariti na Vitolda, in sicer tam, kjer ga morejo doseči in raniti. In tako so se vlekli dogovori od jutra do večera, kakor kak nedogleden pot v labirintu. Kralj ne hoté se z ničemur zavezati, je postajal čimdalje nestrpljivejši ter je dejal velikemu mojstru, ako bi bila Žmudska pod križarsko roko bolj srečna, da bi Vitold gotovo ne bil niti prsta zganil, ker bi zato ne imel nobene priložnosti niti vzroka. Veliki mojster, ki je bil jako miroljuben človek in ki je bolje nego drugi bratje poznal Jagiellovo moč, ter si prizadeval spraviti kralja v dobro voljo in ne oziraje se na mrmranje nekaterih zbadljivih in ošabnih komturjev, ni štedil prijaznih besed ter je včasih bil celo ponižen. Ker pa je tičala v tej pokorščini časih celo groznja, zato je ostalo vse posvetovanje brez vspeha. Pač pa so se dovršili dogovori o važnejših predmetih jako kmalu ter so se že naslednjega dne

pomenkovali o manj važnih rečeh. Kralj je ostro grajal Križarje, češ, da so jemali v varstvo razbojnike, ki so ropali na meji ter so ugrabili Jurandovo hčerko in malega Jaška iz Kretkova, da so ubijali ribiče in kmete. Veliki mojster se je zvjvil in prisegel, da se je godilo vse brez njegove vednosti, ob enem pa je očital kralju, da ne le Vitold, marveč tudi poljski vitezi so pomagali paganskim Žmudcem v borbi proti Križarjem ter je navel v dokaz celo Matijca iz Bogdanca. Na srečo je kralj že vedel od Povala, kaj so vitezi na Žmudskem iskali, ter je na njegovo pritožbo tem lože odgovoril, ker je imel Zbiška v svojem spremstvu, v spremstvu velikega mojstra pa sta bila oba brata von Baden, ki sta dospela semkaj v nadi, da se jima morda posreči, spoprijeti se s Poljaki v dvoboju.

Toda do tega ni prišlo. Križarji so hoteli povabiti velikega kralja v slučaju, ako bi se bilo vse gladko končalo, v Torun, kjer bi njemu na čast priredili sijajne gostije in bojne igre; ker pa so se dogovori končali z jezo in nezadovoljnostjo, zato nikomur niso dišale zabave. Samo časih v jutranjih urah so poljski in križarski vitezi poskušali zmeriti svojo moč in bojno gibčnost, pa tudi to ni obodril Križarjev, kakor je dejal veseli knez Jamont, kajti Povala iz Tačeva je pokazal, da ima močnejšo roko nego Arnold von Baden, Dobek iz Olešnice je prekosil vse v borbi s kopjem, Lis iz Targoviska pa v skakanju čez konja.

Pri tej priložnosti sta se Zbišek ter Arnold von Baden dogovorila zastran odkupnine. De Lorche, ki je kot grof ter odličen gospod zrl preko ram na Arnolda, se je temu protivil, rekoč, da prevzame vse to naše. Toda Zbišek si je mislil, da mu vitežka čast nalaga, poplačati ono svoto, katero se je bil zavezal plačati, in radi tega ni hotel sprejeti posredovanja

gospoda de Lorche niti sprejeti popust Arnolda von Baden, ki mu je sam hotel znižati ceno.

Arnold von Baden je bil kaj priprost človek, dovolj bedast in nekoliko hlepeč po denarju. Njegova največja prednost je bila močna pest. V njem ni bilo križarske zvitosti, radi tega se tudi ni skrival pred Zbiškom, zbok časa je hotel ponižati dogovorjeno ceno.

»Med kraljem in velikim mojstrom,« je dejal, »ne pride do sporazumljenja, pač pa bo treba zameniti jetnike, in ti bi v tem slučaju utegnili celo zastoj dobiti strica. Ali jaz rajše vzamem nekaj nego nič, kajti moja možnja je vedno prazna ter komaj zadoštuje za tri vrčke piva vsaki dan, meni pa jih je po pet ali šest neobhodno treba!« Zbišek se razsrdi nanj radi teh besed ter mu reče: »Jaz plačam, ker sem dal svojo viteško besedo, ter nočem popusta, da boste vedeli, da sva res toliko vredna.«

Arnold ga na te besede objame, poljski in nemški vitezi pa ga pohvalijo, rekoč: »Prav je, da že v tako mladih letih nosi pas in ostroge, ker tako pazi na svojo čast.«

Med tem se pogodita kralj in veliki mojster zares zastran zamene jetnikov, pri čemur so prišle na dan kaj čudne stvari, o katerih so pisali pozneje škojfe in kraljevi velikaši raznim dvorom. Evo, v poljskih rokah je bilo sicer dovolj sužnjev, toda to so bili sami krepki in odrasli možje v najboljših letih, zajeti z orožjem v roki v obmejnih bitkah. Nasprotno pa so se nahajale v križarskih rokah večinoma ženske in otroci, ugrabljeni pri nočnih napadih samo radi odkupa. Sam papež v Rimu je obrnil na to svojo pozornost, in navzlic vsej gibčnosti Ivana von Relde, pokrovitelja Križarjev pri apostolski prestolnici, je izrazil glasno svojo nevoljo nad križarskim redom.

(Dalje pride).

Naznanilo.

Podpisana godba si vsoja naznanjati bratskim Sokolskim društvom, slavnim Čitalnicam, bralnim in veteranskim društvom, požarnim brambam, slovenskim mladeničem - prirediteljem javnih plesov, da preskrblja veselice in plesne zabave z različnim programom in plesnimi izbranimi komadi.

Naš učitelj je glasbeno izsolan g. Anton Hönig iz Gorice. Nahaja se tukaj pri nas drugi oddelek godbe, o katerem kroži vest, da ima tudi učitelja, kar pa moramo tukaj javno povedati da ni res.

V slučaju potrebe je godba preskrbljena tudi z plesnimi deskami po nizki ceni. Prosimo vse one, ki bi rabili o priložnosti godbo, naj se blagovoljijo obrniti bodisi pismeno ali ustmeno na odbor telovadnega društva »Sokol« v Prvačini ali do podpisanega.

V Prvačini, 23. junija 1903.

„Sokolska“ godba v Prvačini.

Ivan Gregorič, vodja.

Prodajalnica

z mešanim blagom dobro upeljana se odda ali v nakup ali v najem. Vpraša naj se pri Avg. Dolenc-u v Ajdovščini.

Mala vila

v kateri je sedaj gostilna in kavarna s pokritim kegljiščem pripravna za mali hotel, se proda prav po ceni. Kupci naj se oglašé pri lastniku h. st. 147. v Ajdovščini.

St. 342.

Dražbeni oklic.

Podpisano županstvo odda dne 20. t. m. v obč. pisarnici zidanje nove obč. hiše (obč. dom.) za ponudbeni dražbi od 11.—12. ure (dopold.) Ponudniki naj vlagajo svoje postavno kolekovane ponudbe opremljene z 10% varščino na tuk. županstvo.

Načrti in pogoji se lahko ogledajo v tuk. pisarnici.

Županstvo v Št. Andrežu, 2. junija 1903.

Župan: Andr. Lutman.

Zahtevajte

moj ilustrirani cenik z več kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikalnih predmetov, katerega pošilja zastoj in poštnine preste

Hanns Konrad,

tvornica ur in eksportna hiša
Meat št. 249. — (Čotko).

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim članstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4%, — večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vključbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje

Zadrugniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 800 kron.

Stanje 31. dec. 1902:

Delež: a) podpisani	K 943.200.—
b) vplačani	305.874.50
Dana posejila	1.248.171.07
Dopolnilni zaklad	244.139.23
Vloge	912.745.25

J. Zornik Gorica, Gosposka ulica šte. 7.

Priporoča toplo sorojakom svojo zalogo modnega blaga:

Za dame:

Krasne okraske za obleke, trakove, svilne zadnje novosti za bluze, pajčolane, pasove, predpasnike, rokavice, nogavice, dežnike, solčnike, bluze, čevlje, vse potrebščine za obleke, kakor: podloge, sukanec, svilo, gumbe, vezenja, zaponke itd.

Za gospode:

Raznovrstno belo in barvano perilo najboljše vrste, jopice za hribolazce, kolesarje, veslarje; zadnje novosti ovratnic, ovratnikov, zapestnic, nogavic, rokavic, hlačnikov, čepic, čevljev, dežnikov itd.

Opozarja

prečastite dame, na svojo veliko zalogo obče priznane najboljših modercev vsake cene.

Za birmance

in otroke: rokavice, nogavice, pajčolane vsake vrste, obleke, čepice, razno perilo.

Za slavnosti

in druge veselice; vsakovrstne narodne trakove, kojim preskrbi na zahtevo vsakovrstne napise.

Cene brez vsake konkurence.

Za bolne na želodcu!

Vsakemu, kateri si je pokvaril želodec, bodisi da se je prehladil ali prenapolnil želodec, jedel slabo pripravljena, neprebavljiva, pregorka ali premrzla jedila, ali sploh neredno živel, tako da trpi na **goročici, želodčnem krču, tiščanju želodca, težkem prebavljanju ali zastitčenju**, hodi priporočeno dobro in izvrstno domače zdravilo, katero je že mnogo let v rabi. To zdravilo je

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

Ullrich-ovo zeliščno vino je pripravljeno iz pristnega vina in izvrstnih zdravilnih zelišč, krepil in oživlja želodec, ozdravi vse želodčne bolezni in pospešuje obnovo sveže krvi. Ako se rabi zeliščno vino pravočasno, se vse želodčne bolezni skoraj takoj ozdravijo. Ne sme se toraj obotavljati in se mora že pri **glavobolu, riganju, deravici (zgaga), napenjanju, bljuvanju** takoj rabiti. Večkrat izginejo vse te bolezni, ako človek parkrat pije omenjeno zeliščno vino. Ako se človeku zapeka in ne more na potrebo, čuti nekako **tesnobo, klanje (madron), srčne utripanje, brezosest**, kakor tudi **zasedanje krvi** v jetrih, vranici in vratnici (hemoroidi). Zeliščno vino ozdravi vse to hitro, odpravi neprebavljivost in odstrani iz želodca in črev vse nepotrebne in nerabljive snovi.

Medlost, bledost, pomanjkanje krvi in oslabelost so navadno posledica slabega prebavljanja, slabe krvi in bolnih jeter. Ako se nima apetita oslabi, a glavobol in noči prebite brez spanja uplivajo tako nanj, da začne hirati. Zeliščno vino pomaga zopet, okrepi životno moč. Zeliščno vino pospešuje apetit, prebavo in reditvo, pospeši delovanje krvi, pomiri razdražene živce in obudi **veselje do življenja**. Vse to dokazujejo mnoge zahvale in pripoznanja. Zeliščno vino se dobi v steklenicah po gl. 1.50 in 2. v lekarnah v Gorici, Korminu, Ajelu, Čaplungu, Gradežu, Romansu, Fiumičelu, Gradišču ob Soči, Ronkah, Ogleju, Trzinu, Kanalu, Vidmu, Palmanovi, Tolminu, Idriji, Ajdovščini, Sežani, Vipavi, Portogruaru, Trstu itd. kakor tudi po vseh lekarnah avstro-ogerske monarhije in bližnjih deželah. Lekarna G. Cristofolletti v Gorici pošilja tri in več steklenice zeliščnega vina po originalnih cenah po vsi Avstriji.

Opominja se na različne ponaredbe!

Zahteva naj se izrecno

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

Ovo zeliščno vino ni nikaka skrivnost, ono obstoji iz: Malaga vina 450,0, vinskega špirta 100,0, glicerine 100,0, rudečega vina 240,0, soka jerebikovih jagod 150,0, črešnjevca soka mane 30,0, koprca, janeža, helenine korenike, ameriške korenike, korenike svišča in kolmeža 10,0. Vse te dele naj se zmeša!

V nedeljo dne 12. t. m.

otvovitev

anatomičnega muzeja

(Winterjev)

na prostorih gosp. Birse

(blizu Senenega trga)

Vstop je dovoljen samo odraslim.

Ob sredah in petkih popoldne je dovoljeno samo ženskam. Odprto od 9. ure zjutraj do 9. zvečer. Vstopnina 40 vinarjev.

Rimske toplice v Trzinu

(Montalcone)

in blatne kopelji

prporočane po najboljših zdravnikih proti bolečinam v bedrih, revmatizmu, ženskim boleznim itd. itd.

Dopolnilno zdravljenje: z elektriciteto, tako zvano »tremolaterapia in masažo«. Posvetovalni zdravnik dr. G. pl. Camti.

Cena vžigalic:

1 orig. z. boj s 500 zavitki (normal) K 48.— franko Ljubljana, 2% popusta.

1 orig. z. boj s 500 zav. (Fleming) K 52.— franko Ljubljana, 2% popusta.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vlpavskih, furlanskih,

briskih, delmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 50 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorec. Cene zmerno. Postrežba poštena.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirsberškega in drugega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in ševaljarje.

Svetilnice. — Rožni veneli. — Mašne knjžice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce pejmih in v trgovih ter na deželi. 2 35-8

Ivan Schindler Dunaj III. 1.

pošilja že veliko let dobro znane stroje vsake vrste za poljedelske in obrtne potrebe:

mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje, skropilnice, poljska orodja, stiskalnice za seno, mltilnice, vitlje, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamoreznice, stroje za rezanje repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke za vodnjake in gnojnice, železne cevi, vodovode itd.

od sedaj vsakomur po zopet zdatne znižanih cenah;

ravno tako vse priprave za kletarstvo, medene pipe, sesalke za vino, gumijevе ploče, konopljene in gumijevе cevi, stroj za točenje piva, skrinje za led, stroje za sladoled, priprave za izdelovanje sodavode in penetih se vin, mline za dišavo, kavo itd., stroje za delanje klobas, tehtnice za živino, tehtnice na drog, steberske tehtnice, namizne tehtnice, decimalne tehtnice, železno pohštvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestavov, orodja in stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, kleparje, srdlarje, pleskarje, itd. itd.

Vse pod desetletnim jamstvom po najugodnejih plačilnih pogojih!

Tudi na obroke.

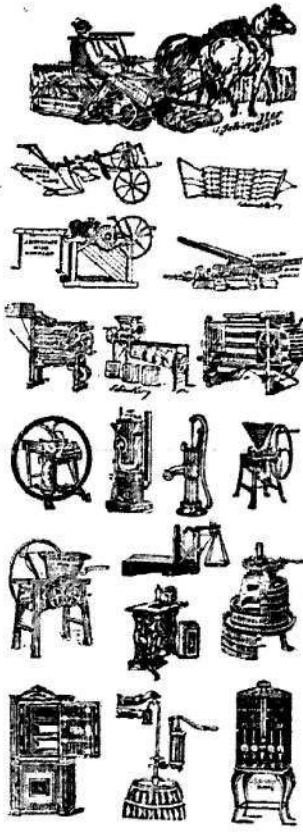
Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno in franko. Dpisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Prekupcem in agentom posebne prednosti!

Pise se naj naravnost:

Ivan Schindler, Dunaj III. 1.

Erdbergstrasse 12.

Christofle & Co.

c. in kr. dvorni založniki

Heinrichhof Dunaj I. Opern Ring 5.

Težko posrebrnjeno

namizno orodje in posodje vseh vrst

(žlice, vilice, noži itd.)

Pripoznani najboljši izdelki izredne trpežnosti.

Največja izbira najlepših modelov.

Ilustrovan cenik na zahtevanje.

Vsi Christoflovi izdelki imajo v jamstvo svoje izvirnosti vtisneno gornjo varnostno znamko in ime Christofle.

Dobi se povsod:

Schichtovo hranilno jedernato milo

z varstveno znamko

garantirano in prosto vseh škodljivih primes, izdatno in izvanredno milo za pranje.

Pri nakupu naj se pazi na ime „Schicht“ in na gornjo varstveno znamko.

Zastop na debelo: Humbert Bozzini -- Gorica.